



Jaarverslag Heimans en Thijssse Stichting 2013 en plannen 2014

Bestuur

Het Dagelijks Bestuur van de Stichting bestaat na de Algemene bestuursvergadering op 23 februari 2013 uit de volgende personen: Frank Berendse (voorzitter), Hugo Bunte (penningmeester), Ella de Hullu, Marjolein Kloek, Harmke van Oene (secretaris), Frank Saris, Matthijs Schouten, en Maarten Smies. Hugo Bunte heeft zijn functie per 1 september 2013 neergelegd, waarna Harmke van Oene tijdelijk het penningmeesterschap op zich neemt.

In het Algemeen Bestuur hebben naast bovengenoemde personen zitting: Rens de Boer, Peter Coesel, Juliet Oldenburger, Menno Schilthuizen, en Thomas van Slobbe.

Per 1 september heeft de Stichting afscheid genomen van de bibliothecaris, drs. René van Hees. Dit besluit vloeide voort uit de bezuinigingen van de gemeente Amsterdam op de subsidiëring van deze aanstelling en de snel oplopende financiële tekorten van de Stichting. René van Hees was sinds 2002 verbonden aan de Stichting. Inmiddels is er een adequate regeling getroffen om het wegvallen van de bibliothecaris op te vangen. Bezoekers kunnen op vrijdagen of na telefonische afspraak met Jacques de Smidt de archieven raadplegen voor wetenschappelijk onderzoek of andere doeleinden.

Collecties

De Heimans en Thijssse Stichting heeft drie collecties: Archieven, Boeken, Tijdschriften en een kleine verzameling beeldmateriaal.

Archieven

In het voorgaande jaren heeft de Stichting besloten de archieven over te dragen aan de Artisbibliotheek, onderdeel van Bijzondere Collecties van de Universiteit van Amsterdam. De redenen hiervoor zijn dat de Stichting haar verantwoordelijkheid om de unieke en waardevolle collectie adequaat te beheren en voor publiek en wetenschappelijk onderzoek toegankelijk te maken niet adequaat in eigen beheer kan uitvoeren. Vanwege geldgebrek, gebrek aan veilige archiefruimte en gebrek aan archiveringsdeskundigheid is het niet mogelijk de waardevolle archieven de veilige plaats en de toegankelijkheid te geven die zij verdienen. In 2013 hebben de gesprekken met de Artisbibliotheek geresulteerd in een subsidieaanvraag bij het Prins Bernard Cultuur Fonds om dit gezamenlijke project mogelijk te maken. De omvang van dit projectvoorstel bedroeg 100.000 euro waarbij de financiering gelijkelijk vanuit de subsidieaanvraag en het H&T Steunfonds gedekt werden. Het Prins Bernard Cultuur fonds heeft in het najaar een subsidie van 10.000 euro toegekend. Inmiddels is gebleken bij de systematische ordening van het materiaal in de dozen in de kelderruimte dat het totale aantal strekkende meters archief kleiner is dan oorspronkelijk geschat. Dit betekent dat het project een kleiner budget vraagt dan was aangenomen bij de subsidieaanvraag. In 2014 zullen de gesprekken met de Artisbibliotheek verder gaan om te bepalen welk deel van de geplande werkzaamheden in 2014 gerealiseerd kunnen worden.

De Heimans en Thijssse Stichting blijft verantwoordelijk voor de uitbreiding van het Heimans en Thijssse collectie, d.w.z. dat de Stichting een actief beleid blijft voeren om nieuwe archieven te verwerven.

Boeken

In 2013 is de bibliotheek verder ingeruimd. De afsluitbare kasten beneden en de bovenverdieping bevatten de boekencollectie van de Stichting. In de open kasten beneden die de dubbele exemplaren voor de "boekenmarkt" bevatten, is meer ruimte gecreëerd door extra exemplaren naar de

kelderruimte te verplaatsen. In de vrij gekomen ruimte kunnen de tijdschriften die de Stichting bewaart, een plek vinden. De oudere kasten in de vestibule in het trappenhuis worden gevuld met de oudere boeken om een mooie uitstraling hier te hebben, ook voor tv-opnames.

In 2013 heeft de Stichting 370 boeken ontvangen. De vaste collectie omvat nu 11.500 boeken. De boekenmarkt bestaat nu uit 2000 boeken. De dubbele boeken zijn beschikbaar voor de liefhebber, ze zijn niet geprijsd. In 2013 hebben op deze wijze 400 boeken hun weg gevonden naar boeken- en natuurliefhebbers. De boekenmarkt is qua omvang met 100 titels gegroeid ten opzichte van 2012. Er is dus een aanzienlijke doorstroom in de boekenmarkt.

Tijdschriften

In 2012 is gestart met de sanering van het tijdschriftenbestand. Dit bestand bestond uit tijdschriften die de Stichting zijn toegevalen door giften van particulieren. De Stichting beschikte daardoor over een bonte verzameling van jaargangseries, soms kort, soms lang, van een behoorlijk groot aantal (bijna 400) tijdschriften. Ook deze collectie was echter zo groot, dat dit de conservatie, ordening en beschrijving onbeheersbaar maakt. Om die reden is besloten om de hoeveelheid te reduceren tot een kleine kernverzameling van tijdschriften, die nauw verbonden zijn met het erfgoed van Heimans en Thijsse en de overige titels af te stoten. Voorbeelden daarvan zijn (natuurlijk) *De Levende Natuur*, *Natura* en *Amoeba*. Daarnaast zal de Stichting alle zeldzame tijdschriften behouden, die niet op andere locaties worden bewaard.

In 2013 zijn alle aanwezige tijdschriften gecatalogiseerd, dit betreft ongeveer 400 titels. Dit bestand is vergeleken met de bestanden van andere bibliotheken. In de catalogus is aangegeven welke Nederlandse bibliotheken jaargangen van deze tijdschriften in bezit hebben.

Als vervolgstap heeft een commissie bestaande uit Marga Coesèl, Hugo Bunte, René van Hees en Maarten Smies een selectie gemaakt van de tijdschriften in drie categorieën: (1) behouden in de collectie van de Heimans en Thijsse Stichting; (2) aanbieden aan één of meer bibliotheken om hun bezit aan te vullen; of (3) afstoten.

Inmiddels hebben de Koninklijke Bibliotheek in Den Haag en Naturalis in Leiden de kans gegrepen om hun collecties aan te vullen. Een aantal tijdschriften is al fysiek verhuisd naar deze bibliotheken. De hernieuwde catalogus geeft aan welke tijdschriften, het gaat om zestig titels, nog in onze collectie aanwezig zijn. Op de website van de Stichting is de nieuwe catalogus in te zien.

Begin 2014 zal de fysieke sanering van de tijdschriften collectie worden voltooid.

Schenkeningen

Het afgelopen jaar hebben de volgende personen materiaal aan de Heimans en Thijsse Stichting geschonken. In het volgende lijstje van schenkers is alleen extra informatie tussen haakjes toegevoegd wanneer de schenking niet alleen boeken betrof:

Frans Beekman, Henk Edelman, Hermine Halm, Evert Kam, Max Leerentveld, Henk Nuijen (twee albums uit 1941 tot 1943 met ingeplakte krantenknipsels over natuur), Joke Winkelman en Eduard Osieck, Emil Ott, Frank Saris, Jacques de Smidt

Bezoekers van bibliotheek en archief

In totaal hebben 66 personen de bibliotheek en het archief bezocht (een aantal meerdere malen).

Vrijwilligers

De vrijwilligers die in 2012 hebben gewerkt aan de selectie, ordening en beschrijving van de boeken in de bibliotheek waren Ed Brinkkemper, Jacques de Smidt, John van der Heide en Aldo Voûte (archief). Daarnaast heeft Jacques de Smidt een grote bijdrage geleverd aan het op orde brengen van boeken en tijdschriften in de kelderruimte.

Giften en legaten

In 2013 heeft de Stichting een legaat van 10.000 euro en een gift van 9.000 euro ontvangen. De Stichting is bijzonder dankbaar voor deze giften.

De Stichting is een door de Belastingdienst erkende ANBI instelling (algemeen nut beogende instelling). Dit houdt in dat personen giften en donaties kunnen aftrekken van de belasting. In 2013 heeft de Stichting de verscherping rond de transparantie-eisen van de Belastingdienst opgevolgd.

Activiteiten en Prijzen

Heimans en Thijsse Prijs

In 2013 is de Heimans en Thijsse Prijs uitgereikt. Voor de prijs ontving de Stichting dertien nominaties. Het Dagelijks Bestuur heeft de nominaties beoordeeld. Zoals bekend is de prijs toegekend aan het VARA programma "Vroege Vogels". Prinses Irene heeft de prijs op 19 april 2013 uitgereikt tijdens het Symposium "Mens en natuur in een verstedelijkte omgeving". Het symposium trok veel bezoekers, er waren ongeveer 140 deelnemers. VARA's Vroege Vogels heeft in haar radio en tv programma ruim aandacht gegeven aan het verkrijgen van de prijs.

Zilveren Spreeuw

Het Dagelijks Bestuur heeft eind 2012 nagedacht over de mogelijkheden om als Stichting haar waardering te uiten naar personen die een bijzondere betekenis voor de Stichting hebben of hebben gehad. Het resultaat hiervan is het Zilveren Spreeuw speldje. De ontwerper van dit speldje is edelsmid Mart Holtrop. De basis van het ontwerp is aangedragen door de Stichting: de spreeuw in het ex libris van Jac. P. Thijsse (dat ook in het logo van de Stichting gebruikt wordt).

In 2013 is deze Zilveren Spreeuw op de AB vergadering van 23 februari uitgereikt aan Jacques de Smidt en Eddy van der Maarel voor hun grote bijdragen en verdiensten voor de Stichting.

Informatie en Communicatie

Nieuwsbrief (Lydia Haafkens & Eddy van der Maarel)

Dit jaar verschenen de nummers 44 en 45 van de Nieuwsbrief. Beide afleveringen hadden weer een omvang van vier pagina's. Het karakter van het 'Ten geleide' op pagina 1 verandert van karakter in die zin dat er wel bestuursmededelingen op deze pagina te vinden zijn maar dat die kunnen doorlopen naar pagina 2. Ook op pagina 4 trad een verandering op. De 'Wie was' serie, die jarenlang door Marga Coesèl werd verzorgd, is opgevolgd door een 'Wie is' serie die wordt verzorgd door Maarten Smies. Zoals de naam al aangeeft wordt in deze serie aandacht geschonken aan natuurhistorici en natuurbeschermers van nu, met behulp van een interview. De nummers die in 2013 verschenen werden wederom bij de firma MultiCopy in Amsterdam geprint en de technische voorbereiding verliep nu vlot.

Inhoud van Nieuwsbrief 44

'Van het bestuur' met 'Een Zilveren Spreeuw voor Jacques de Smidt en Eddy van der Maarel', 'Tijdschriftencollectie', 'Over onze archieven', aansluitend 'Symposium: Mens en natuur in een verstedelijkte verstedelijkte omgeving' (verslag en foto's Maarten Smies), met als onderdeel 'Heimans en Thijsse Prijs voor VARA's Vroege Vogels'; Marga Coesèl, 'Eli Heimans: Een 'oprechte' verrassing'; Eddy van der Maarel, Boekbespreking: Rolf Roos & Nico van der Wel (red.), 2013. Duinen en mensen Texel; Maarten Smies, 'Wie is...? nr 2: Chris Kalden'.

Inhoud van Nieuwsbrief 45

Frank Berendse, 'Van het bestuur', aansluitend 'Vergadering van het Algemeen Bestuur', 'Jaarvergadering van de Stichting met programma voor de donateurs'; Maarten Smies, 'Tijdschriftencollectie'; Marga Coesèl, 'Eli Heimans in het Algemeen Handelsblad'; Riemke Riemersma, 'Boekbespreking: Rob Bijlsma, 2012. Mijn roofvogels'; Maarten Smies, 'Wie is....? nr. 3: Frits Prillewitz'.

Website, Nieuwsmail en social media (Herbert Kuyvenhoven)

Op de website van de Stichting zijn in 2013 34 actuele berichten geplaatst. Uiteraard heeft het symposium en de uitreiking van de Heimans en Thijsse Prijs in april bijzondere aandacht gekregen. Dit jaar zijn drie Nieuwsmails verzonden aan de ca. 400 mensen die er op zijn geabonneerd.

Op Twitter en Facebook zijn regelmatig links naar actuele berichten op de website geplaatst. Op Twitter hebben we momenteel 237 volgers en op Facebook hebben we 37 'Vind-ik-leuk'.

Overige

Het boek '*Wanhoop nooit aan vooruitgang*' met de brieven van Jac. P. Thijsse, samengesteld door Marga Coesèl, werd in 2013 uit ruim 180 boeken gekozen en geplaatst op de shortlist van vijf genomineerde werken voor de Jan Wolkers Prijs die in 2013 voor het eerst werd uitgereikt.

In 2011 heeft de Stichting stil gestaan bij de herdenking van het 150^e geboortjaar van Eli Heimans met het symposium in Artis en de restauratie van het Heimans diorama. In 2013 werd de Stichting benaderd door externe partijen die in 2014 aandacht willen geven aan Eli Heimans in het kader van de herdenking van zijn overlijden 100 jaar geleden. De Stichting zelf draagt bij aan deze activiteiten door het uitgeven van het boek "Eli Heimans – Uit de schaduw van Jac. P. Thijsse, geschreven door Marga Coesèl. Het boek verschijnt medio februari 2014. Verder komt er een Heimanswandeling rond Epen als app binnen de App Natuur in NL van Frank Berendse. In Zuid-Limburg zijn het IVN, Limburgs Landschap, Natuurmonumenten, Staatsbosbeheer, Stichting Heemkunde en andere partijen (o.a. VVV, gemeenten, hotels) bezig een Heimans herdenkingsweek (19-26 juli 2014) op te zetten. In deze week worden tal van activiteiten georganiseerd van wandelingen tot lezingen en exposities. Ook in en rond Amsterdam worden verschillende activiteiten georganiseerd rond werk en leven van Eli Heimans. Op de website van de Stichting wordt een overzicht gegeven van de verschillende activiteiten.

Op zaterdag 20 september 2014 organiseert de Stichting een nieuw symposium (als jaarlijkse donateursdag) met het thema "Natuur en gezondheid". Aan de invulling van het programma wordt nog hard gewerkt. De locatie waar dit symposium gehouden gaat worden is nog niet bekend.